

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 5 oktober 2023
(OR. en)

13832/23
ADD 1

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	4 oktober 2023
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2023) 566 final ANNEX
Betreft:	BIJLAGE bij MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Voorstel voor een Europese verklaring over fietsen

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2023) 566 final ANNEX.

Bijlage: COM(2023) 566 final ANNEX

Brussel, 4.10.2023
COM(2023) 566 final

ANNEX

BIJLAGE

bij

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Voorstel voor een Europese verklaring over fietsen

Europese verklaring over fietsen

Het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie kondigen plechtig de volgende gezamenlijke verklaring over fietsen af.

Preambule

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Vervoer is van cruciaal belang voor de sociale betrokkenheid en de economische ontwikkeling, voor het scheppen van banen en voor het bevorderen van de toegang tot andere essentiële diensten zoals werkgelegenheid, onderwijs, gezondheid en zorg. Het is echter nog altijd een belangrijke oorzaak van broeikasgassen, luchtvervuiling, lawaai en waterverontreiniging. Files blijven een ernstig probleem voor de efficiëntie van het vervoer en maken de gebieden in kwestie ook minder leefbaar, wat aanzienlijke kosten met zich meebrengt voor de samenleving en de economie.
- (2) Duurzaam vervoer is essentieel voor de verwezenlijking van de EU-doelstellingen inzake klimaat, nulverontreiniging en energie-efficiëntie. Fietsen is een van de duurzaamste, gezondste en efficiëntste vormen van vervoer, en kan aanzienlijk bijdragen tot een koolstofvrij stadsvervoer en de verwezenlijking van de EU-brede doelstelling om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van 1990 en om in overeenstemming met de Europese klimaatwet¹ klimaatneutraal te zijn tegen 2050. Het zal ons ook helpen vooruitgang te boeken bij het tot nul terugdringen van alle verontreiniging², met tal van nevenvoordelen op andere gebieden. De verdere ontwikkeling van fietsen is met name essentieel voor Europese steden en gemeenten als onderdeel van onze klimaatdoelstellingen.
- (3) Fietsen omvatten een breed en dynamisch gamma van door de mens aangedreven wegvoertuigen, waaronder fietsen voor verschillende terreinen, vrachtfietsen, fietsen voor het vervoer van kinderen, fietsen voor mensen met een handicap, driewielers, ligfietsen, velomobielen, tandems, elektrische fietsen, speedpedelecs en fietskarren. Ze spelen in op zeer diverse vervoers- en mobiliteitsbehoeften, maar er is passende infrastructuur voor nodig. Vrachtfietsen en dergelijke spelen een steeds belangrijker rol in het vervoer van goederen in de stad, met name voor het bezorgen van pakjes en tijdens het winkelen. Om het potentieel van fietsen ten volle te benutten, moet in het fietsbeleid rekening worden gehouden met die diversiteit.
- (4) Fietsen moet naar behoren in het stedelijk mobiliteitsbeleid worden opgenomen op alle bestuurs- en financieringsniveaus, bij de vervoersplanning, de bewustmaking, de toewijzing van ruimte, de veiligheidsvoorschriften en in het kader van een adequate infrastructuur, met bijzondere aandacht voor mensen met een handicap of beperkte mobiliteit. Zo staat actieve mobiliteit, waaronder fietsen, centraal in het EU-concept voor duurzame stedelijke mobiliteitsplanning³. Maatregelen ter ondersteuning van

¹ [Verordening \(EU\) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening \(EG\) nr. 401/2009 en Verordening \(EU\) 2018/1999 \("Europese klimaatwet"\).](#)

COM(2020) 789.

² In het 8e milieuoactieprogramma (Besluit (EU) 2022/591) worden de Commissie, de lidstaten, de regionale en lokale autoriteiten en belanghebbenden opgeroepen om positieve stimulansen voor het milieu te versterken en subsidies die schadelijk zijn voor het milieu, met name subsidies voor fossiele brandstoffen, geleidelijk af te schaffen op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau.

³ Aanbeveling (EU) 2023/550 van de Commissie van 8 maart 2023 inzake nationale steunprogramma's voor duurzame stedelijke mobiliteitsplanning.

fietsen moeten worden opgegeven onder de pijler decarbonisatie van de nationale energie- en klimaatplannen en naar behoren in aanmerking worden genomen in de plannen van de Horizon Europa-missie “100 klimaatneutrale en slimme steden tegen 2030”.

- (5) Fietsen verbetert de sociale betrokkenheid en draagt bij tot de lichamelijke en geestelijke gezondheid en het welzijn van mensen. Het is een matige lichaamsbeweging die gezondheidsrisico's en vroegtijdig overlijden door een sedentaire levensstijl vermindert. Fietsen met elektrische ondersteuning (elektrische fietsen, speedpedelecs) worden steeds populairder. Ze maken het mogelijk om langere afstanden te overbruggen, voldoen aan de mobiliteits- en vervoersbehoeften van gezinnen en kleine en middelgrote ondernemingen en bereiken extra groepen, zoals ouderen en personen met een handicap of beperkte mobiliteit.
- (6) Meer en betere, veilige fietsinfrastructuur in de hele EU is essentieel om meer mensen te laten fietsen, in en tussen stedelijke en plattelandsgebieden. Betere fietsinfrastructuur zal ook andere middelen ten goede komen, zoals micromobiliteitsoplossingen.
- (7) Om meer mensen te laten fietsen, is financiering op lokaal, nationaal en Europees niveau nodig. Een passend investeringsniveau is een vereiste voor een aanzienlijke verbetering van de omstandigheden en het onderhoud van de infrastructuur.
- (8) Veiligheid is een vereiste om met name de groepen die nog altijd aarzelen, onder wie veel vrouwen, kinderen en ouderen, aan te moedigen om te fietsen. Naast veiligere infrastructuur, zoals vrijliggende fietspaden en veilige parkeerplaatsen, moeten alle elementen van de “Safe System”-aanpak worden gevolgd voor zowel fietsen als gemotoriseerde voertuigen en bestuurders die de weg delen met fietsers. Het gaat onder meer om een veilige snelheid, veilig weggebruik en veilige voertuigen, en een strenge handhaving van de verkeersregels. De in het ontwerp ingebede veiligheid van nieuwe fietsinfrastructuur zou worden verhoogd door standaarden voor fietspaden op te stellen. Opleiding en onderwijs, onder meer op scholen, kunnen bijdragen tot veilig fietsen.
- (9) De Europese fietssector is een wereldwijde innovator en voortrekker, en een belangrijke en groeiende economische sector. Hij telt momenteel meer dan 1 000 kleine en middelgrote ondernemingen⁴ en is goed voor 1 miljoen banen. Dat kunnen er nog veel meer worden.
- (10) Fietsen is ook een belangrijke stimulans voor duurzaam toerisme en draagt bij tot de connectiviteit binnen en tussen landelijke en stedelijke gebieden, vooral in combinatie met treinen, bussen en andere vervoerswijzen om multimodale mobiliteitsdiensten te creëren. Het levert tastbare voordelen op voor de lokale economie, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen.
- (11) Gegevens over fietsen worden in de EU niet consequent verzameld. Dat heeft gevolgen voor de optimale keuze van vervoersinvesteringen en voor de evaluatie van de doeltreffendheid van de genomen maatregelen.
- (12) De beginselen in deze verklaring zullen naar verwachting bijdragen tot de verwezenlijking van de klimaat- en milieudoelstellingen van de EU, waaronder met name het actieplan om de verontreiniging tot nul terug te brengen⁵ en de andere

⁴ Met name voor onderhoud en reparatie, detailhandel enz.

⁵ Mededeling van de Commissie — Route naar een gezonde planeet voor iedereen — EU-actieplan: “Verontreiniging van lucht, water en bodem naar nul”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0400&qid=1623311742827>

doelstellingen van de Europese Green Deal, de strategie voor duurzame en slimme mobiliteit⁶ en het nieuwe EU-kader voor stedelijke mobiliteit⁷.

- (13) Het Europees Parlement heeft in februari 2023 een resolutie over de opstelling van een EU-fietsstrategie⁸ aangenomen. In 2022 hebben zes EU-lidstaten een Europese fietsverklaring opgesteld, die tot dusver door de meeste lidstaten is ondertekend⁹.
- (14) De bevordering en uitvoering van de beginselen in die verklaring is een politieke verbintenis van de Unie. De Unie is samen met de lidstaten verantwoordelijk voor de uitvoering van die verklaring, overeenkomstig de respectieve bevoegdheden en met volledige inachtneming van het Unierecht.

Verklaring over fietsen

We willen het potentieel van fietsen in de EU ten volle te benutten. In deze verklaring wordt fietsen erkend als een van de meest duurzame, toegankelijke en inclusieve, goedkope en gezonde vormen van vervoer en recreatie, en wordt het cruciale belang ervan voor de Europese samenleving en economie erkend. De verklaring moet dienen als strategisch kompas voor bestaande en toekomstige beleidsmaatregelen en initiatieven in verband met fietsen.

Wij verklaren derhalve het volgende:

Hoofdstuk I: ontwikkelen en versterken van het fietsbeleid

De EU en haar lidstaten moeten samen met de regionale en lokale overheden een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van de verdere verspreiding van fietsen.

Wij verbinden ons ertoe:

1. een fietsbeleid en fietsstrategieën op te stellen, vast te stellen en te versterken op alle relevante bestuursniveaus;
2. de nodige maatregelen te nemen om dat fietsbeleid en die fietsstrategieën zo snel mogelijk uit te voeren;
3. voorrang te geven aan fietsmaatregelen in duurzame stedelijke mobiliteitsplanning, met inbegrip van het bredere woon-werkgebied buiten de gemeentegrenzen;
4. bedrijven, organisaties en instellingen aan te moedigen om fietsen te bevorderen via mobiliteitsbeheersystemen, zoals stimulansen om naar het werk te fietsen, het aanbieden van (elektrische) bedrijfsfietsen, adequate fietsparkeerplaatsen en -faciliteiten en het gebruik van besteldiensten op de fiets;
5. fietsen te promoten als een gezonde vervoerswijze of vorm van ontspanning, via bewustmaking, steuncampagnes, capaciteitsopbouw en de opleiding van professionals op het gebied van actieve mobiliteit, onder meer op relevante internationale fora.

Hoofdstuk II: bevorderen van inclusieve, betaalbare en gezonde mobiliteit

Iedereen, ook mensen met een handicap of met beperkte mobiliteit, ongeacht leeftijd en geslacht, moet toegang hebben tot mobiliteit, en fietsen kan daartoe een belangrijke

⁶ COM(2020) 789.

⁷ COM(2021) 811.

⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_NL.html
<https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

bijdrage leveren. Tevens moet fietsen ongeacht het inkomen betaalbaar zijn en moet het worden aangeprezen als goed voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid.

Wij verbinden ons ertoe:

6. het fietsgebruik te verhogen om de sociale betrokkenheid te bevorderen, door bijzondere aandacht te besteden aan de behoeften van vrouwen, kinderen, ouderen en kwetsbare en gemarginaliseerde groepen;
7. maatregelen te nemen om mensen met een handicap of met beperkte mobiliteit beter toegang tot fietsen te geven;
8. maatregelen te nemen om de actieve mobiliteit van ouderen te verhogen en aldus bij te dragen tot actief ouder worden;
9. gerichte fietsopleidingen te geven, met name voor kinderen en kwetsbare en gemarginaliseerde groepen;
10. er nota van te nemen dat de lidstaten verlaagde btw-tarieven kunnen toepassen op de levering, de verhuur en de reparatie van fietsen en elektrische fietsen, zoals ingevoerd bij Richtlijn (EU) 2022/542 van de Raad¹⁰, om fietsen betaalbaarder te maken.

Hoofdstuk III: aanleggen van meer en betere fietsinfrastructuur

Het verbeteren van de kwaliteit, de kwantiteit, de continuïteit en de aantrekkelijkheid van fietsinfrastructuur is essentieel om fietsgebruik te promoten.

Wij verbinden ons ertoe:

11. de veilige en coherente fietsinfrastructuur in heel Europa aanzienlijk uit te breiden;
12. EU-richtsnoeren op te stellen en toe te passen inzake kwaliteitseisen voor kwetsbare weggebruikers, onder wie fietsers, in het kader van Richtlijn (EU) 2019/1936 betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur¹¹;
13. het veiligheidsniveau te verhogen door fietsers en andere kwetsbare weggebruikers voldoende ruimte te bieden, met name door overal waar dat mogelijk is fietspaden fysiek te scheiden van gemotoriseerd verkeer;
14. een samenhangend fietsnetwerk in steden tot stand te brengen en de connectiviteit tussen voorstedelijke en plattelandsgebieden en stadscentra te verbeteren, onder andere door fietssnelwegen;
15. te zorgen voor veilige en beveiligde fietsparkeerplaatsen in stedelijke en plattelandsgebieden, onder meer in trein- en busstations en mobiliteitsknooppunten;
16. de uitrol van oplaadpunten voor elektrische fietsen te ondersteunen in de stedelijke planning en op fietsparkeerplaatsen in en rond gebouwen.

Hoofdstuk IV: meer investeren in en scheppen van betere omstandigheden voor fietsen

Er moet meer worden geïnvesteerd in de ontsluiting van het fietspotentieel.

¹⁰ Richtlijn (EU) 2022/542 van de Raad van 5 april 2022 tot wijziging van Richtlijnen 2006/112/EG en (EU) 2020/285 wat de btw-tarieven betreft (PB L 107 van 6.4.2022, blz. 1).

¹¹ Richtlijn (EU) 2019/1936 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 tot wijziging van Richtlijn 2008/96/EG betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur (PB L 305 van 26.11.2019, blz. 1).

Wij verbinden ons ertoe:

17. technische ondersteuning, subsidies en financiering te verlenen om fietsstrategieën en fietsgerelateerde investeringen te helpen ontwikkelen en uitvoeren; dat omvat het gebruik van de beschikbare EU-instrumenten, in het bijzonder het Sociaal Klimaatfonds, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling, het instrument voor technische ondersteuning¹² en de herstel- en veerkrachtfaciliteit om fietsmaatregelen te ondersteunen;
18. bij investeringen op alle bestuursniveaus rekening te houden met fietsen¹³.

Hoofdstuk V: verbetering van de veiligheid

Iedereen moet op een veilige en beschermde manier kunnen fietsen.

Wij verbinden ons ertoe:

19. te werken aan de verwezenlijking van Vision Zero¹⁴ (geen verkeersdoden meer in 2050), ook voor kwetsbare weggebruikers, en tegelijk de tussentijdse doelstelling te halen van 50 % minder doden en zwaargewonden tegen 2030, overeenkomstig de Verklaring van Valletta¹⁵;
20. de regels en wetten inzake verkeersveiligheid te handhaven om ervoor te zorgen dat verschillende vervoersmiddelen naast elkaar kunnen bestaan, met bijzondere aandacht voor de bescherming van fietsers en andere kwetsbare weggebruikers;
21. ervoor te zorgen dat er degelijke regels inzake veiligheidseisen gelden voor elektrische fietsen, en dat de invoering ervan wordt bevorderd;
22. de veiligheid op openbare fietsparkeerplaatsen (ook voor fietsdelen en op multimodale knooppunten) te verbeteren en meer te doen om het probleem van fietsdiefstal aan te pakken;
23. dat de fietsopleiding wordt versterkt — onder meer door kinderen en jongeren te leren fietsen — en dat er meer bewustmakingscampagnes komen over verkeersveiligheid, met name over de grootste risico's voor fietsers, dat het veilige gebruik van fietsen en elektrische fietsen wordt ondersteund en dat tijdens de rijopleiding meer aandacht wordt besteed aan de veiligheid van kwetsbare weggebruikers.

Hoofdstuk VI: ondersteunen van hoogwaardige milieuvriendelijke banen en de ontwikkeling van een Europese fietsindustrie van wereldklasse

Als er meer wordt gefietst, zorgt dat voor meer hoogwaardige, lokale banen, is dat gunstig voor de Europese economie en fietsindustrie, en draagt dat ook bij tot de doelstellingen van de industriële strategie van de EU.

Wij verbinden ons ertoe:

24. de omstandigheden te scheppen waaronder de Europese productie van een breed gamma van fietsen (waaronder elektrische fietsen, speedpedelecs en fietsen voor mensen met

¹² Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad van 10 februari 2021 tot vaststelling van een instrument voor technische ondersteuning - [EUR-Lex - 32021R0240 - NL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹³ Met inbegrip van nationale energie- en klimaatplannen (ingevoerd bij Verordening (EU) 2018/1999 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie).

¹⁴ https://road-safety.transport.ec.europa.eu/index_en

¹⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9994-2017-INIT/nl/pdf>

- een handicap) en onderdelen kan groeien, zoals toegang tot materialen, apparatuur en een wereldwijd gelijk speelveld, via de bestaande handelsbeschermingsinstrumenten van de EU;
25. de fietsdienstensector te ondersteunen, met inbegrip van entiteiten van de sociale economie en het circulaire gebruik van fietsen (hergebruik, reparatie en verhuur);
 26. gunstige omstandigheden te scheppen voor het stimuleren van hoogwaardige banen en fietsclusters, onder meer in het fietstoerisme, teneinde het aantal hoogwaardige banen in de fietssector aanzienlijk te verhogen, kleine en middelgrote ondernemingen te steunen en de nodige vaardigheden en beroepsopleidingen te promoten;
 27. de sector aantrekkelijker te maken en belangrijke baanwisselingen vanuit andere relevante sectoren mogelijk te maken;
 28. de Europese fietsindustrie te erkennen als partner in het mobiliteitssysteem om de veerkracht, de duurzaamheid, de circulariteit en de digitalisering van de fietssector te versterken;
 29. fietsdiensten zoals fietsdelen en fietslogistiek, met name in steden, te ondersteunen door onder meer de integratie van fietslogistiek in het logistieke systeem te versterken.

Hoofdstuk VII: ondersteunen van multimodaliteit en fietstoerisme

Fietsen moet een sleutelrol spelen in het bevorderen van multimodale connectiviteit en toerisme, met name in combinatie met treinen, bussen en andere vervoerswijzen, zowel in de stad als op het platteland.

Wij verbinden ons ertoe:

30. multimodale oplossingen te bevorderen en in te voeren in stedelijke, voorstedelijke en plattellandsgebieden en voor langeafstandsreizen, door meer synergieën tot stand te brengen tussen fietsen en andere vervoerswijzen, onder andere door het mogelijk te maken om meer fietsen mee te nemen op bussen en treinen en door te zorgen voor veilige en beveiligde fietsparkings in stations en mobiliteitsknooppunten;
31. fietsdeelsystemen te steunen als “eerste en laatste kilometer”-oplossing om toegang te krijgen tot het openbaar vervoer;
32. gunstige omstandigheden te scheppen om fietsen te ondersteunen als duurzame vorm van recreatie en toerisme.

Hoofdstuk VIII: verbeteren van de gegevensverzameling over fietsen

Fietsgegevens moeten in de hele EU op dezelfde wijze worden verzameld om te garanderen dat de vorderingen bij de uitvoering van de beginselen en verbintenissen in deze verklaring doeltreffend worden gemonitord.

Wij verbinden ons ertoe:

33. toezicht te houden op de uitvoering van onze verbintenissen;
34. de continue meting van het fietsgebruik in de EU mogelijk te maken door een EU-breed basisscenario vast te stellen voor onder meer de lengte, de dichtheid en de kwaliteit van de infrastructuur en de diensten, de toegankelijkheid voor verschillende soorten gebruikers, het aandeel van fietsen in de totale vervoers- en mobiliteitsactiviteit, en het aantal ernstig gewonden en dodelijke slachtoffers onder fietsers;

35. geharmoniseerde indicatoren voor fietsen te ontwikkelen voor de stedelijke knooppunten van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T);
36. statistieken op te stellen over fietsen en fietsinfrastructuur op lokaal, nationaal en EU-niveau, waarbij de lidstaten en Eurostat samenwerken om gegevens te verzamelen.